

STAVANGER KOMMUNE

Oppvekst og levekår

Levekår

Postadr.: Postboks 8001, 4068 Stavanger

Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6

Telefon: 51508500. Faks: 51508555

E-post: postmottak.oppvekst@stavanger.kommune.no

www.stavanger.kommune.no

Org.nr. NO 964 965 226

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep

0030 OSLO

DERES REFERANSE

VÅR REFERANSE

BMO-11/7073-8

ARKIVNR.

F00 &13

JOURNALNR.

42807/11

DATO

05.07.2011

HØRING: UTKAST TIL FORSKRIFT TIL LOV OM SOSIALE TJENESTER I ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNINGEN

Høringsuttalelse fra Stavanger kommune

I høringsuttalelsen kommenteres kun forslag der Stavanger kommuner har innvendinger til høringsnotatet. Forslag som støttes av kommunen kommenteres ikke.

Høringsuttalelsen ble behandlet i kommunalstyre for levekår den 21.06.2011 og skal videre til behandling i formannskapet den 08.09.2011. Formannskapet sitt vedtak, med eventuelle tillegg eller endringer, vil bli ettersendt.

2. Bestemmelser om lovens anvendelse på personer uten bopel i riket.

2.1 Personer som oppholder seg kortvarig i Norge

Det er behov for nærmere klargjøring av kommunes forpliktelser. Endringene synes kun å fange opp de ordinære løsbare situasjonene og ikke de kompliserte situasjonene der denne gruppen oppholder seg over lang tid i landet uten bolig og midler. Det vises for eksempel til situasjonen for romfolket i Oslo i juni 2011. Stavanger opplever også denne type situasjoner fra tid til annen og står hjelpeløs i virkemiddelapparatet. Det er på denne bakgrunn viktig å vurdere ytterligere virkemidler. Når denne gruppen ikke reiser hjem slik høringsnotatet forutsetter oppstår det til dels betydelige sosiale problemer.

2.3 Om bopel i riket

Stavanger kommune støtter departementets syn på at det er et behov for å utarbeide retningslinjer for hvordan begrepet "bopel" i Norge skal fortolkes. Slike retningslinjer bør etter kommunens syn utarbeides så snart som mulig.

Stavanger kommune vil påpeke at det er uklart hva det innebærer at en EØS-borger ikke må bli "en urimelig byrde for offentlige velferdsordninger". I høringsnotatet heter det at det generelt settes en grense ved "uvanlig bruk" av velferdsordninger, som for eksempel økonomisk stønad.

Stavanger kommune mener at dette er en upresis formulering som ikke bidrar til å klargjøre om en person har rett til tjenester eller ikke. Vil én søknad om økonomisk stønad til livsopphold være ”uvanlig bruk”, eller vil det være ved gjentatte søknader? Vil kommunen ha anledning til å avslå en søknad om økonomisk stønad med begrunnelse i ”uvanlig bruk”? Stavanger kommune ber om at departementet konkretiserer begrepet i forbindelse med utarbeiding av rundskriv tilknyttet ny forskrift, og beskriver hvilke sanksjonsmuligheter kommunen har i situasjoner der en vurderer at en står overfor tilfeller av ”uvanlig bruk” av velferdsordningene.

Ad pkt. 2.5 Personer som er bosatt i en kommune som mottar integreringstilskudd

Stavanger kommune støtter forslaget om at det som hovedregel skal foreligge en *avtale* med bosettingskommunen dersom en person som ønsker å flytte skal ha rett på tjenester i tilflyttingskommunen. Dette er spesielt viktig så lenge vedkommende mottar tjenester fra bosettingskommunen, herunder introduksjonsprogram med tilhørende stønad. Stavanger kommune forutsetter at en eventuell avtale som inngås mellom bosettingskommune og tilflyttingskommune innebærer at integreringstilskuddet overføres til tilflyttingskommunen. Tilsvarende forutsetter Stavanger kommune at integreringstilskuddet må kunne kreves overført til tilflyttingskommunen i de tilfellene der det vurderes som ”åpenbart urimelig” å vise tilbake til bosettingskommunen.

Stavanger kommune stiller spørsmål ved om forslaget slik det nå ligger innebærer at det *alltid* må foreligge en avtale for at integreringstilskuddet skal bli overført fra bosettingskommune til tilflyttingskommune. I dag praktiseres det slik at tilflyttingskommunen krever integreringstilskudd fra bosettingskommunen, og det er tilstrekkelig at personen det kreves integreringstilskudd for, har registrert flytting i folkeregisteret. Tilskuddet kreves for det året vedkommende har flyttet. Fra 01.01 påfølgende år går tilskuddet automatisk til kommunen der vedkommende er folkeregistrert. Stavanger kommune erfarer at mange som ønsker å flytte fra bosettingskommunen til Stavanger etablerer seg selv, får arbeid og blir selvforsørget. De som flytter etter at de har fullført introduksjonsprogrammet kan etablere seg på egenhånd, og har ikke nødvendigvis et hjelpebehov. For noen kan hjelpebehovet oppstå på et senere tidspunkt, for andre ikke. Stavanger kommune mener det vil være urimelig å kreve *avtale* om flytting mellom bosettings- og tilflyttingskommune når en person er selvforsørget. Integreringstilskuddet må imidlertid kunne kreves overført til den kommunen der vedkommende har tatt opphold, uavhengig av om det er inngått avtale med bosettingskommunen. Prinsippet må være at integreringstilskuddet går til den kommunen der vedkommende faktisk bor. For Stavanger kommune kan det dreie seg om en anelig sum i tapte inntekter i form av integreringstilskudd, dersom konsekvensen av foreliggende forslag er at det må foreligge en avtale før integreringstilskudd kan kreves overført fra bosettingskommune til tilflyttingskommune.

2.6 Ulovlig opphold

Stavanger kommune stiller seg svært kritisk til den innstramning som har skjedd overfor personer uten oppholds- og arbeidstillatelse. Svært mange har hatt jobb og bolig og livnært seg uten offentlig stønad. Det er ingen god løsning å opprette egne retursentra for denne gruppen og Stavanger kommune ber regjeringen om å vurdere ordningen med retursentra på nytt.

Kommunene har ut fra nødrettsbetraktninger ytt hjelp til personer uten lovlig opphold. Stavanger kommune er enig med departementet i at plikten til å hjelpe mennesker i akutt nød bør

forskriftsreguleres. De presiseringer av regelverket som er gjort i høringsnotatet er oppklarende, både når det gjelder hvem som omfattes av hjelpeplikten, hva plikten omfatter, hvilke begrensninger den har og hvilke grupper som *ikke* omfattes av hjelpeplikten. Det vises bl.a. til at hjelpeplikten ikke omfatter personer som har fått avslag på søknad om asyl, da disse har tilbud om statlig innkvartering. Stavanger kommune vil understreke at forslaget forutsetter at det statlige mottaksapparatet er tilrettelagt for og har kapasitet til å ta imot personer med endelig avslag på asylsøknaden, herunder også såkalt ureturnerbare asylsøkerne. Dersom mottaksapparatet ikke kan gi et reelt tilbud, vil kommunen kunne bli sittende med ansvar for midlertidig bolig og stønad til livsopphold på ubestemt tid.

Departementet ber om høringsinstansenes syn når det gjelder ansvar for å yte hjelp til personer uten lovlig opphold, som er dømt til tvungent psykisk helsevern eller tvungen omsorg, og soner utenfor institusjon. Stavanger kommune mener det vil være urimelig å pålegge kommunene å skaffe bolig og yte hjelp til livsopphold til denne gruppen, og vurderer at forskriftens §4, 2.ledd om rett til hjelp i en akutt nødssituasjon ikke kan omfatte slike situasjoner. Ansvaret for personer uten lovlig opphold, som soner en dom bør etter Stavanger kommunes syn være helt og fullt et statlig ansvar.

2.7 Dokumentasjon på lovlig opphold

Stavanger kommune er enig i at kommunen ikke skal ha anledning til å overprøve om en person (fortsatt) fyller vilkårene for den oppholdstillatelsen vedkommende fremlegger. Kommunen bør imidlertid kunne utveksle opplysninger med innvandringsmyndighetene, om nødvendig uten personens samtykke, når det er grunn til å anta at grunnlaget for opphold ikke (lenger) er tilstede. Det understrekes imidlertid at hovedreglen er at det primært skal søkes innhentet slik godkjenning.

I lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 44, foreligger en hjemmel for å gi opplysninger til andre forvaltningsorganer ”når dette er nødvendig for å fremme kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningens oppgaver”. Stavanger kommunen mener denne muligheten burde vært drøftet nærmere i høringsnotatet, sett i relasjon til dette problemområdet.

Stavanger kommune forutsetter at innvandringsmyndighetene regelmessig kontrollerer om grunnlaget for en persons oppholdstillatelse fortsatt er til stede. Dette er spesielt viktig når det gjelder tidsubegrensede registreringsbevis som utstedes til EØS-borgere. Stavanger kommune har erfart at situasjonen til EØS-borgere kan endre seg vesentlig uten at dette får konsekvenser for oppholdstillatelsen. På sikt kan dette bli en utfordring for Stavanger kommune, som har en relativt høy arbeidsinnvandring fra EØS-land

Bestemmelser om kvalifiseringsprogrammet, innhold og varighet i kvalifiseringsprogrammet, barnetillegg og rett til ferier mv.

4 Bestemmelser om kvalifiseringsprogrammets varighet

Kvalifiseringsprogrammet gjelder for personer som har vesentlig nedsatt arbeidsevne. Mange har ingen eller liten tilknytning til arbeidslivet fra før. Stavanger kommune stiller seg undrende til at det er lagt en tidsmessig begrensning som er snevrere enn den som gjelder for introduksjonsprogrammet, der programmet etter særskilt vurdering kan forlenges et tredje år.

Utgangspunktet for kvalifiseringsprogrammet var at det skulle være en ”raus” ordning. Dette blir her snevret inn ved at det kun gis mulighet for en forlengelse utover to år på inntil seks måneder. Det ble i Ort. prp 70, (2006 – 2007) påpekt at kvalifiseringsprogrammet, gjennom en tett og forpliktende bistand og oppfølging var ment å være en ordning for personer hvor veien frem til arbeid kunne være relativ lang og usikker. Stavanger kommune mener at for noen personer i målgruppen vil det å ha mulighet for forlengelse et tredje år være hensiktsmessig for å oppnå målet om arbeid.

I forslaget gis det en begrensning ved at et tilbud om kvalifiseringsprogram, kun kan gis en gang. Et gjeninntak forutsetter at deltakeren ikke har ”brukt opp” de to årene programmet, etter hovedregelen kan være. Stavanger kommune vil påpeke at det å kun ha anledning til å motta kvalifiseringsprogram en gang i livet, er å begrense en mulighet for å komme i arbeid for enkelte av dem som programmet er ment for. Det vil kunne ramme de som var under 25 år da de mottok tilbudet første gang. Eller det kan være situasjoner der andre tungtveiende grunner for å tilby ordningen en gang til kan være tilstede. Stavanger kommune vil derfor anbefale at det åpnes opp for at kvalifiseringsprogrammet etter særskilt vurdering kan tilbys en gang til, for personer som var under 25 år da de mottok tilbudet første gang, og for personer som av andre grunner ikke kunne nyttiggjøre seg programmet da det ble gjennomført første gang.

6.2 Svangerskap og fødsel

Stavanger kommunen mener at anledningen til å gi deltakere i kvalifiseringsprogrammet en tidsbegrenset permisjon uten stønad i forbindelse med svangerskap og fødsel, bør være lik den som gjelder for deltakere i introduksjonsprogrammet. Det innebærer at deltakerne i kvalifiserings- programmet bør kunne innvilges inntil 10 måneders ulønnet permisjon i forbindelse med svangerskap og fødsel. Deltakerne skal i programperioden få en tilknytning til aktivitet og arbeid. Det å få barn *kan* bli passiviserende for enkelte. Derfor vil det å ha en tilpasset aktivitet å komme tilbake til, så fort barnet er stort nok til å gå i barnehage, være av betydning.

Med hilsen

Per Haarr
direktør

Marit Bore
levekårsjef

Birgit Molland
saksbehandler